GEMEENTE VELSEN

Raadsvoorstel

Onderwerp: Rekenkamerrapport Burger- en overheidsparticipatie in Velsen

		Ambtenaar	L. Klinkenberg
Registratienummer		**Telefoon**	0255 567520
Portefeuillehouder(s)	F.C. Dales	**E-mailadres**	lklinkenberg@Velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

Onderstaande aanbevelingen uit het rekenkamerrapport Burger- en overheidsparticipatie Van 'we houden contact' naar 'we maken contact' over te nemen en het college opdracht te geven de aanbevelingen uit te werken cq. voor te bereiden voor de raad;

1. **Zorg voor een gerichte vernieuwing van het participatiebeleid, voortbouwend op de sterke punten van het huidige beleidskader.**
2. **Maak in het ontwikkelen van overheidsparticipatie een verbinding tussen gebiedsgerichte aanpak en overheidsparticipatiebeleid.**
3. **Wees als gemeente in een participatieproces transparant over welke belangen een rol spelen, opdat inwoners als gelijkwaardige partners worden beschouwd: welke ruimte is er voor inwoners om te participeren, welke slaagkansen heeft een initiatief, welke overige belangen (algemeen, financieel, politiek) spelen een rol?**
4. **Besteed meer aandacht aan het evalueren van en het delen van de successen van burger- en overheidsparticipatieprocessen.**
5. **Beargumenteer de keuze voor ingezette participatie-instrumenten en evalueer na afloop in hoeverre de instrumenten het gewenste doel (met betrekking tot participatie) hebben bereikt.**

Samenvatting

De rekenkamercommissie van de gemeente Velsen heeft een onderzoek laten uitvoeren naar burger- en overheidsparticipatie in Velsen. Dit onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau Necker van Naem. Op 10 april is er door de rekenkamercommissie een workshop georganiseerd waarbij raadsleden, collegeleden en ambtenaren met elkaar gesproken hebben over participatie en wat daarbij van elkaar nodig is. Onderstaand de aanbevelingen zoals opgenomen in het rapport vanaf pagina 8.

Voor raad en college

1. **Zorg voor een gerichte vernieuwing van het participatiebeleid, voortbouwend op de sterke punten van het huidige beleidskader.**

Zorg voor een gerichte vernieuwing van het participatiebeleid. Behoud de sterke punten uit het huidige beleidskader, met name het duidelijk beschrijven van de rollen van en het samenspel tussen raad en college. Geef tegelijkertijd aandacht aan de zwakkere punten van het huidige beleidskader – zorg voor een praktische vertaling van het beleid waar de ambtelijke organisatie gebruik van maken. Maak ook gebruik van de evaluatie van 2012, waarvan enkele aanbevelingen nog steeds actueel zijn. Een voorbeeld van een gemeente die het beleid een praktische uitwerking

heeft gegeven, is Ridderkerk. De gemeente werkt met een leidraad - een afwegingskader inclusief stroomschema. Door de leidraad te hanteren doorlopen medewerkers vanzelf zeven stappen waarmee bepaald wordt hoe (burger)participatie er op een bepaald dossier kan uitzien.

Voor een gerichte ontwikkeling van de gemeente op het gebied van burger- en overheidsparticipatie is het nodig om een tijd- en groeipad te bepalen. Dit houdt onder andere het formuleren van mijlpalen en het opstellen van concrete indicatoren in. Denk bijvoorbeeld aan de mijlpaal dat alle participatietrajecten worden geëvalueerd, waarbij een tijdspad met een concrete indicator kan inhouden dat in het volgende jaar '60% van alle participatietrajecten worden geëvalueerd', in het daaropvolgende jaar '80%' en in het derde jaar 100%. Misschien kan bij het opstellen van een tijd- en groeipad gebruik gemaakt worden door het *lokaal actie- en ontwikkelprogramma* dat op dit moment ontwikkeld wordt door de VNG-werkgroep Democratie & Bestuur.

Voor raad en college

2 **Maak in het ontwikkelen van overheidsparticipatie een verbinding tussen gebiedsgerichte aanpak en overheidsparticipatiebeleid.**

De gemeente beseft dat er grote verschillen zijn in de bevolkingssamenstelling binnen de gemeente. Dat vraagt om een aanpak die recht doet aan die verschillen. De gemeente kent het wijkgericht werken, maar denkt na over een nieuwe invulling. In deze nieuwe invulling kan een nadrukkelijke koppeling gemaakt worden met overheidsparticipatie. De rol van wijkplatforms, wijkteams en de relatiemanager moet hierbij opnieuw worden geanalyseerd: in de loop der tijd lijken wijkplatforms minder actief te worden, het lukt wijkteams niet altijd om voldoende mensen aan tafel te krijgen en de relatiemanager moet verbinding houden met een groot en gedifferentieerd gebied. Dat vraagt niet direct om het verstevigen van bestaande structuren, maar juist om een organische en toch inclusieve benadering. Een voorbeeld van een dergelijke benadering is de ideeënmakelaar in de gemeente Zwolle. De taak van de ideeënmakelaar is om te bekijken wat een initiatief van de gemeente nodig heeft om uitgevoerd te worden. De ideeënmakelaar staat met één been binnen de gemeentelijke organisatie en met één been in de stad. De helft van 300 ideeën werd in Zwolle overigens gerealiseerd zonder verdere steun van de gemeente.

Voor raad en college

3 **Wees als gemeente in een participatieproces transparant over welke belangen een rol spelen, opdat inwoners als gelijkwaardige partners worden beschouwd: welke ruimte is er voor inwoners om te participeren, welke slaagkansen heeft een initiatief, welke overige belangen (algemeen, financieel, politiek) spelen een rol?**

De gemeente heeft in een participatieproces, zeker wanneer het thema complexer wordt, te maken met een scala aan belangen en belanghebbenden. Het is goed wanneer de gemeente dit overzicht heeft (zoals in de spelregels in 'We houden contact' staat: maak een actoren- en krachtenveldanalyse) en dit transparant en helder maakt aan betrokkenen. De gemeente zélf is ook een speler in dat krachtenveld. Belangrijk om te beseffen is dat wat de gemeente benoemt als algemeen belang niet altijd als zodanig wordt herkend door inwoners. De gemeente kan expliciet zijn over wat zij verstaat onder dit algemeen belang, zonder dat het zichzelf daarmee al als de bepalende speler positioneert. Dat zorgt ervoor dat inwoners weten waar ze aan toe zijn en binnen de ruimte die er is kunnen meedenken of meedoen. Ook binnen de gemeentelijke organisatie kan dit ervoor zorgen dat duidelijker is wat de belangen van verschillende afdelingen zijn en op welke punten deze met elkaar en met participatie-ambities kunnen gaan knellen.

Voor het college

4 **Besteed meer aandacht aan het evalueren van en het delen van de successen van burger- en overheidsparticipatieprocessen.**

De aandacht voor het evalueren van participatieprocessen volgt dezelfde aanbeveling die voortkwam uit de evaluatie van 2012. Evaluatie kan op meerdere manieren plaatsvinden, afhankelijk van het proces: denk aan vragenlijsten, tafelgesprekken of één-op-één feedback. Gebruik participatieprocessen die symbool kunnen staan voor een groter geheel als voorbeeld om te delen binnen de gemeente. Zo is de Whatsapp-buurtpreventiebordencasus een goed voorbeeld van een botsing tussen beleidsinhoudelijke doelen en participatie-ambities, en Blekersduin een goed voorbeeld van de complexiteit van het organiseren van participatie in een langdurig proces.

De gemeente kan hierbij leren van andere gemeenten. Ambtenaren van de gemeente Utrecht deelden bijvoorbeeld hun kennis en ervaringen bij participatietrajecten via een website (Participedia) die ook voor de rest van de wereld zichtbaar was. Het doel was: kennis delen, ervaringen uitwisselen en van elkaar leren. Op de site stonden meer dan 40 Utrechtse projecten: korte projectomschrijving, kerngegevens en bijbehorende documenten. Overzichtelijk en handig als je zelf met een vergelijkbaar project aan de slag gaat.

Voor het college

5 **Beargumenteer de keuze voor ingezette participatie-instrumenten en evalueer na afloop in hoeverre de instrumenten het gewenste doel (met betrekking tot participatie) hebben bereikt.**

De keuze voor de inzet van bepaalde participatie-instrumenten kan beter worden beargumenteerd door het gewenste doel van die inzet aan te geven. Wanneer een inloopmoment wordt georganiseerd om ‘breed’ de meningen van inwoners op te halen, maar er slechts een handjevol personen op afkomt, levert dat niet het gewenste resultaat op. Digitale middelen, bijvoorbeeld Facebook, kunnen worden ingezet, maar ook dit zorgt niet altijd voor de juiste respons (zoals bij het GIDS-project, waarbij Facebook werd gebruikt om inwoners uit te nodigen voor een bijeenkomst). Binnen de evaluatie van een participatieproces zal dus de effectiviteit van participatie-instrumenten expliciet aan de orde moeten komen. Zoals gezegd kan een praktischere vertaling van het beleid helpen bij het maken van afwegingen in de organisatie van participatie. Hierbij kan gedacht worden aan een instrumentenkoffer, waarin zowel ‘traditionele’ middelen en nieuwe (digitale) middelen worden verzameld met elk hun kracht en zwaktes.

Een voorbeeld van een vernieuwend instrument dat is ingezet met een duidelijk doel (verbinding maken met moeilijk bereikbare inwoners) is het Kisel-kistje in Eindhoven. Het gaat om een ‘schatkist’ waarin je je persoonlijke boodschap of bedankje in kan spreken. Het kistje wordt door inwoners aan elkaar doorgegeven en maakt een estafette door de wijk. Het doosje creëert verbinding onder inwoners en stelt ze in staat om hun persoonlijke verhalen met elkaar te delen. Het stelt ook de gemeente (de sociale wijkteams) in staat om verbinding te maken met mensen die normaal gesproken moeilijk bereikbaar zijn, maar: op voorwaarden van die mensen zelf.

Beoogd doel en effect van het besluit

In het rapport worden aanbevelingen gedaan voor raad en college om verder voort te bouwen op de goede weg en het contact met de samenleving verder te verbeteren.

Alternatieven

N.v.t.

Risico's

N.v.t.

Programma

Alle programma's

Inspraak, participatie etc.

Bij dit onderzoek is de mening van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties gevraagd over verschillende praktijkvoorbeelden. Het rapport is vanuit de Rekenkamercommissie voorgelegd voor bestuurlijk commentaar aan het college, de reactie van het college heeft niet geleid tot aanpassing van het rapport.

Tevens is het raadsvoorstel, volgens artikel 147a lid 4 van de Gemeentewet, aan het college voorgelegd om een zienswijze in te kunnen dienen. Er is geen zienswijze ingediend.

Financiële consequenties

N.v.t.

Uitvoering van besluit

Bijlagen – onderdeel uitmakend van het besluit

Rekenkamerrapport Burger- en overheidsparticipatie in Velsen; Van 'we houden contact' naar 'we maken contact' en samenvatting Rekenkameronderzoek Participatie in Velsen.

Bijlagen – bijgevoegd als achtergrondinformatie

De Rekenkamercommissie Velsen,

De secretaris, De voorzitter,

A.F.K. Klinkenberg J.E. van der Boon